

GAZETA HÂRTIBACIULUI

PUBLICAȚIE LUNARĂ A ASOCIAȚIEI „VALEA HÂRTIBACIULUI” ÎN COLABORARE CU PRIMĂRIA ORAȘULUI AGNITA

„Și care va vrea să fie întâi între voi, să fie tuturor slugă” Marcu, 10.44

NUMĂRUL 109, IUNIE 2015
APARE LA AGNITA - PREȚ: 1 LEU

Din SUMAR

De la Poliție ...

- pag. 2

**Fofeldea, sat transilvan
pur românesc**

- pag. 2

**Sărbătoare
românească la Roșia**

- pag. 2

A VENIT VACANȚA

- pag. 3

ȘCOALA

Angelica Banu

- pag. 3

**Țichindealul - unul din centrele
luptei naționale a românilor din
Transilvania, în 1866**

- pag. 4

**ORTODOXIA PE VALEA
HÂRTIBACIULUI**

- pag. 5, 6

**Activități filantropice
în Parohia Noiștat**

- pag. 5

Drăgaica sau Sânzienele

- pag. 5

Locrimi în Lumină

- pag. 5

**SCURT ISTORIC AL
PROTOPOPIATULUI
AGNITA (I)**

- pag. 6

**Cum ne dam seama care e
persoana potrivita pentru noi?**

- pag. 6

Cântece de cătanie

**Culese de Mircea Drăgan
Noisteteanu**

- pag. 7

Icoană pe sticlă

Gelu Baciu

- pag. 7

Cântecul lebedei

Nicola Albac

- pag. 7

Casa noastră

Ioan Gligor Stopiță

- pag. 7

Despre o mare țeapă

Nicu Ganea

- pag. 7

**În mine larg
Tu ți-ai deschis oceane**

Francisc Lorenzi

- pag. 7

REVEDERE DUPĂ 45 DE ANI

Pentru că timpul trece tot mai repede, pentru că amintirile devin hrană pentru minte și inimă, absolvenții Liceului din Agnita, promoția 1970, au hotărât să se reîntâlnească mai des. Așa se face că cei rămași acasă au dat sfoară în țară și în lume, invitându-și foștii colegi să revină pe meleagurile frumoaselor vise ale adolescenței la cinci ani după ultima revedere.

Mult mai puțini decât în urmă cu 45 de ani, mai grizonăți decât în urmă cu 5 ani, dar tot atât de bucușii să se revadă, să-și depene amintirile și mai ales să-și etaleze împlinirile, multe demonstrate cu poveștile despre nepoții minunat de deștepti și de frumoși.

S-au recunoscut, s-au îmbrățișat și s-au așezat cu emoție în băncile devenite între timp mai mici. Un grup de elevii ai Liceului, devenit Colegiul „August Treboniu Laurian”, conduși de directorul Mircea Petruț, au refăcut atmosfera din perioada absolvirii cu câteva cântece specifice acestui eveniment.

Catalogele au fost deschise de doi eminenți dascăli ai liceului agnițean, profesorii Constanța Sofron și Aurel Matei care, făcând prezența, au constatat că sunt mulți absenți, unii din motive de sănătate, alții de distanță, alții pentru totdeauna.

Cei care au putut spune, prezent, și-au povestit împlinirile și mai ales și-au exprimat bucuria revederii. Poveștile au continuat la un restaurant și au durat până în miez de noapte, urmând să fie reluate a doua zi de cei cu mai puține probleme de

sănătate. Oricum toți sunt hotărâți să se revadă la întâlnirea de 50 de ani.

De organizarea acestei întâlniri se fac vinovați foștii elevi Teodora Pârvu, devenită Miclea, Emil Drăgan și Vintilă Coman. Se presupune că având experiență și pentru viitoarea întâlnire tot pe ei va cădea beleaua.

Le dorim succes.

I. Bârsan

ȚIGLĂRIA TRADIȚIONALĂ

Apoșul face parte din acele sate de la margine de lume, acolo de unde deplasarea cu autoturismul devine aventură dar de unde excursiile per pedes te duc în peisaje de povești liniștite, cu dealuri îmbrăcate în pajiști și păduri.

După ce se termină drumul asfaltat și drumul pietruit al satului, o cale destinată căruțelor pornește spre minunatele păduri din Fetea, locuri de povești și legende despre oameni deosebiți, vrednici patrioți, luptători pentru credință și dreptate.

Pe această cale se ajunge, după vreo 500 m, la o cărămidărie construită recent, unde cu o tehnologie ancestrală se produc țigle și cărămizi pentru cei care doresc să folosească asemenea materiale de construcție dar mai ales pentru restaurarea construcțiilor de patrimoniu de pe Valea Hârtibaciului.

Țiglarăria s-a construit din inițiativa arhitectului Eugen Vaida, președintele asociației „Monumentum”, un vașnic apărător al patrimoniului construit, îndrăgostit de cultura transilvăneană pe care vrea s-o protejeze și s-o repună în locul ce i se cuvine. Pentru refacerea acestui patrimoniu a fost nevoie de materiale de construcție tradiționale de cărămizi și mai ales țigle făcute la fel ca în urmă cu sute de ani, când au fost ridicate construcțiile care acum trebuie restaurate pentru a li se păstra valoarea.

Pentru realizarea țiglarăriei s-a bucurat de sprijinul direct al Prințului Charles al Marii Britanii care a fost prezent la inaugurarea acesteia fapt atestat de o țigla mare pe care a fost consemnat evenimentul.

În țiglarărie lucrează 8 oameni, maghiari din județul Harghita care folosesc o tehnologie transmisă de la tată la

fiu, în care rolul principal îl au mâinile care se mișcă foarte repede și mai ales simt calitatea materialului prelucrat, lucru esențial pentru durabilitatea produselor pe care le fac.

I. Bârsan

Fofeldea, sat transilvan pur românesc

Este situat pe lunga vale sibiană a Hârtibaciului și reprezintă așezarea natală a învățatului ardelean August Treboniu Laurean (Augustin Trifan, n. 17 iulie 1810 - d. 27 februarie 1881), de la a cărei moarte s-au împlinit 134 de ani. Istoric, matematician și filolog de mare profunzime științifică și de înalt patriotism-revoluționar, lider al mișcărilor de la 1848, membru fondator și președinte atât al Academiei Române, cât și al Asociațiunii Transilvane ASTRA; profesor de filozofie și limba latină la Colegiul „Sfântul Sava”, precum și la Universitatea din București, perioadă în care redactează, împreună cu Nicolae Bălcescu, revista „Magazin istoric pentru Dacia”. Unul dintre elevii săi de atunci, academicianul chimist și fizician Petru Poni (1841-1925), va mărturisi că în creierul dascălului său „erau cristalizate toate cunoștințele omenești, într-o clasă explica trigonometria și teoria funcțiilor, în alta făcea anatomia sau zoologia, în alta greaca, în alta latina”. Și un lucru mai puțin cunoscut: la rugămintea Guvernului de atunci al țării, în tot anul 1867 se va strădui să îl învețe limba română pe principele Carol I (n. 20 apr. 1839 - d. 10 oct. 1914), cel care va fi încoronat ca cel dintâi rege al României, domnind vreme de 48 de ani, respectiv între 10 mai 1866 - 27 sept. 1914.

Câteva dintre mesajele lui A. T. Laurian, lăsate moștenire posterității: „Istoria nu stă pe loc. Numai noi să fim oameni și să facem sacra datorie sub toate împrejurările”; „Fără o istorie scrisă, o națiune este ca pierdută, inexistentă din punct de vedere ontologic”; „Istoria românească - mai ales - să fie cartea de căpetenie, să ne fie paladiul naționalității noastre”.

Două mari colegii școlare, din tot atâtea orașe ale țării, Botoșani și Agnita, îi poartă numele, iar bustul cu chipul său înfrumusețează atât satul natal al cărturarului, Fofeldea, cât și Parcul ASTRA și mormântul acestuia situat în micul cimitir al „Bisericii dintre Brazi” din Sibiu. Transformat în Pantheon al cărturarilor - revoluționari ardeleni, în amintitul cimitir își dorm somnul de veci, personalități

românești precum: George Barițiu (1812-1893), David Urs de Marginea (1816-1897), Alexandru Papiu Ilarian (1827-1877), Iosif Sterca Șuluțiu (1827-1911), Alexandru Vaida-Voievod (1827-1950) și Ioan Rațiu (1917-2000).

Sibiu, martie 2015

Ioan Vulcan-Agniteanul
(ioan.vulcan@yahoo.ro)

Sărbătoare românească la Roșia

Nu știu alții cum sunt, dar eu, când am văzut dimineața fotografiile acestea, am strigat la fereastră, așa, să audă tot orașul: CE BINE CĂ SUNT ROMÂN!

Rusaliile la Roșia (Sibiu). Ce-i atât de special?! Cum?... bătrânii, tineri, nepoți, părinți... Oameni care simt românește, care abia așteaptă duminica sau vreo sărbătoare să vină gătiți în straiul al de la cusut muma a bătrână acum 100 de ani... Țărani mândri că sunt ȚĂRANI. Vorba cântecului - „oameni botezați”, adică creștini în sensul credinței în ceea ce este ROMÂNESC și nu trebuie să piară. Copii care, de când fac primii pași sunt învățați să meargă la sfânta biserică în costum strămoșesc, care nu coboară din limuzină în fața bisericii mestecând gumă, bunice care la slujbă privesc în jos, pioase. Sărbătoarea îți pătrunde în fiecare respirație, în tot ce ești...

Privești în jur și nu-ți vine să pleci, nu te saturi, vrei să iei oamenii aștia acasă, altfel te simți pustiu. Privești și înțelegi, în sfârșit, ce înseamnă ROMÂNIA. Dincolo de câmpul cu maci, dincolo, de talk-showuri în care îți se spune (răspicat) ca n-ai mai prea avea motive să iubești țara asta, că tinerii pleacă dincolo, scârbiți....

Dar ROMÂNIA e aici. Limpede, bătrână și tânără de-o seamă. Bună ca o pită caldă. Cuminte ca o iconă. Uite-o, în oamenii aștia pe care nu-i cunoști, dar căroră îți vine să le săruți mâinile și să îi rogi să-ți devină părinți...

Pagini de istorie milenară...

Hotarul comunei Roșia a fost locuit din timpuri străvechi, urme de cultură materială fiind descoperite frecvent și datate din neolitic.

Primele dovezi ale prezenței umane datează încă din epoca pietrei.

Obiecte din aceste perioade (articole din piatră și din ceramică, arme) sunt expuse în Muzeul Văii Hârtibaciului. Perioada dacică respectiv romană sunt de asemenea atestate prin descoperiri arheologice. Tot în această zonă s-au găsit resturile unei așezări romane: ceramică romană, o formă din lut pentru fabricarea unor figurine reprezentând o zeitățe înaripată călărind pe o panteră. La est de Agnita, în sol s-a descoperit o piatră funerară, precum și resturile unui turn de

strajă roman. Alte descoperiri s-au făcut printre altele în apropierea satului Ghijasa de Jos. Un moment crucial în istoria Transilvaniei l-a reprezentat colonizarea de către regatul ungar la sfârșitul sec. 9. Conform tezei istoriografice predominante, la mijlocul sec. 12, regele Ungariei Géza II. a adus coloniști germani în Transilvania, ca și agenți ai dezvoltării a acestor regiuni împădurite slab populate, și pentru apărarea lor împotriva invaziilor mongole. În sec. 15, după constituirea orașelor și a satelor, începe construirea bisericilor-cetate caracteristice. Acestea reprezintă un tip arhitectonic aparte de biserici, folosite, pe lângă menirea lor drept lăcașuri de cult, și drept spații de retragere și apărare de către locuitorii așezării respective. Biserica este înconjurată

de fortificații, adică ziduri de apărare prevăzute cu galerii și turnuri de strajă. Cetățile au fost construite și întreținute în vederea apărării împotriva repetatelor invazii otomane. În Valea Hârtibaciului, astfel de biserici fortificate se găsesc în localitățile Agnita, Hosman, Marpod, Alțâna, Roșia, Chirpăr și Dealu Frumos.

Prima atestare documentară datează din anul 1327, însă descoperirile arheologice dovedesc existența omului aici încă din cele mai vechi timpuri, astfel cu prilejul unei periegeze din anul 1968, în locul numit „Fața Nemelei” s-au descoperit fragmente ceramice din epoca bronzului târziu și din epoca Hallstadiană. Cele mai consistente urme arheologice sunt cele ale perioadei dacice și cele romane. În partea de sud-vest

a satului, în locurile „Kramor” și „Kranerch”, sondate în anul 1958, se află o cetate dacică ce conține material ceramic format din vase fragmentare lucrate cu mâna, din pastă grosieră și ornamente specifice acestei specii și fragmente de fructiere din pastă cenușie fină, lucrată la roată, fragmente de oale și străchini din pastă roșie, cenușie și cenușie-negricioasă.

În secolul al XIII-lea a fost construită actuala biserică luterană, ca bazilică romanică scurtă, cu patru travee cu altarul precedat de un corp pătrat și o absidă. Din această etapă a construcției se mai păstrează corul, arcul triumfal, pilaștrii, portalul de nord și ferestrele navei centrale. Bolțile din nava centrală datează din epoca barocă. Din fortificația ce înconjură biserica a mai rămas un singur turn, folosit astăzi drept clopotniță.

Curtați de Germania nazistă, sașii au trăit avatarurile celui de-al doilea război mondial. În 1945, toți sașii apti de muncă au fost deportați în URSS, la muncă forțată. După 1950 a început așa numitul exod al sașilor din Transilvania. Ultimii ani ai dictaturii comuniste au fost marcați de o criză economică accentuată. Republica Federală Germană plătea o anumită sumă pe fiecare cap de locuitor din România aparținând etniei sașilor doritor să emigreze în Germania. După căderea regimului ceaușist, a început un ultim val de emigrare a sașilor către Germania, astfel încât astăzi mai întâlnim doar puțini sași în această regiune,

odinioară definită de prezența lor. După preluarea puterii de către comuniști, toate întreprinderile private au fost desființate sau au devenit, după naționalizare, proprietatea statului. Consecințele prăbușirii economiei socialiste planificate se pot observa până astăzi: șomaj în masă, agricultura în derivă și ruine industriale. În decursul timpului și până astăzi, regiunea a fost și este marcată de o bogăție ieșită din comun a obiceiurilor, tradițiilor și a patrimoniului cultural, urmare a conviețuirii timp de secole a celor de etnie germană, ca și minoritate națională în cadrul Transilvaniei respectiv României, cu celelalte etnii. În comunitățile sătești există structuri de întrajutorare („vecinătăți”) care asigură sprijinul familiilor nevoiașe.

sursa foto: IA ROȘIA SIBIU

De la Poliție ...

Pentru luna ce a trecut partea leului, în activitățile desfășurate de polițiștii de pe Valea Hârtibaciului, le revine polițiștilor de la formațiunea de poliție rutieră a Poliției orașului Agnita. Iar aceasta în sensul că activitățile lor au fost mai evidente ca ale colegilor.

Respectiv, în urma controalelor în trafic efectuate, polițiștii de la rutieră i-au depistat în Movable pe B.M. de 21 de ani din Noiștat, în Brădeni pe S.B. de 59 de ani din Brădeni iar în Chirpăr pe C.I.O. de 29 de ani din Chirpăr; fiecare dintre ei conducând un moped neînmatriculat sau înregistrat și fără să posede permis de conducere. În Birghiș a fost depistat K.D. de 40 de ani din localitate conducând un moped fără a deține permis de conducere și având o îmbibație alcoolică în aerul respirat de 0,81 mg/l. Conducând autoturisme sub influența alcoolului au fost depistați, pe raza orașului Agnita, F.E. de 53 de ani din Târgu Mureș și A.F. de 44 de ani din Lupeni care aveau 0,49 mg/l și respectiv 0,43 mg/l îmbibație alcoolică în aerul expirat.

În această perioadă au fost depistate tractoare care nu aveau dreptul să circule pe drumurile publice. Fie erau neînmatriculate, ca în cazul lui T.T.I. de 69 de ani din Bruuiu și al lui C.E. de 36 de ani din Merghindeal; fie conducătorul nu avea permis de conducere precum T.I. de 36 de ani din Bruuiu sau M.V. de 42 de ani din Vecerd; fie nici tractorul nu era înmatriculat și nici conducătorul nu avea permis așa cum au fost depistați V.F.V. de 22 ani din Moșna și C.E.V. de 27 de ani din Brădeni. De asemenea au mai fost depistați în trafic S.F. cetățean italian și S.V. de 43 de ani din Racovița care conduceau autoturisme având autorizația de circulație expirată.

Ca și evenimente rutiere semnalăm situația a două persoane aflate pe biciclete care, mergând împreună, s-au dezechilibrat și au căzut pe carosabilul acoperit cu criblură, situație în urma căreia au ajuns internate sub observație la Spitalul orașenesc Agnita cu răni și fracturi minore. De asemenea menționăm incidentul creat de A.F. de 38 de ani din Agnita care din neatenție, în curtea Spitalului orașenesc Agnita, a lovit cu vehiculul pe care îl conducea o țevă de gaz. Aceasta s-a fisurat și a produs scăpări de gaze minore fiind reparată în cel mai scurt timp de o echipă de intervenții de la gaz metan.

Polițiștii au fost prezenți la fața locului în Hosman unde s-a semnalat sustragerea dintr-un imobil, printr-un geam neasigurat, de aparatură electromecanică în valoare de 500 lei, la Nocrich unde a fost sustrasă aparatură electronică și scule de circa 2.400 lei dintr-un autoturism parcat de proprietar în fața casei precum și la Agnita unde dintr-o anexă situată în extravilanul orașului și nesupravegheată au fost sustrate bunuri în valoare de 1.500 lei, dintr-un autoturism aflat în curtea proprietarului dar neasigurat s-au sustrate acte și bunuri de circa 2.000 lei iar dintr-o societate comercială dotată cu pază și supravegheată video au fost sustrate scule în valoare de circa 1.000 lei. La Iacobeni, dintr-o incintă împrejmuită cu gard de sârmă, dar neasigurată și nesupravegheată, au fost sustrași mai multe zeci de stupi cu albine în valoare de peste 40.000 lei.

Au făcut strict necesară prezența polițiștilor două altercații. În Hosman M.M. de 17 ani din Roșia, pe fondul consumului de alcool, l-a înjunghiat pe G.L. de 26 de ani din Vurpăr care a ajuns internat cu plagă înțepată la Spitalul Județean Sibiu. La Brădeni, în urma unei altercații spontane, C.D. de 26 de ani din Brădeni l-a lovit cu o piatră în zona frunții pe L.V. de 43 de ani din Iacobeni care a ajuns la Spitalul Județean Sibiu cu diagnosticul de „leziuni în zona frontală-orbitală”.

Ca o realizare a polițiștilor hârtibăceni menționăm depistarea numitului Ungureanu Marius-Lucian din Deva care se sustrăgea unor cercetări privind infracțiunea de înșelăciune și care avea mandat de aducere activ din data de 23.05.2015. Susnumitul a fost reținut și predat Poliției Stațiunii Predeal județul Brașov.

Sperând, prin cele de mai sus, că polițiștii de pe Valea Hârtibaciului fac dovada că sunt mereu la datorie și, totodată, că sunt ...

...Mereu alături de dumneavoastră !

A VENIT VACANȚA

Vesellie mare la grădinițe, una și mai mare la școli unde părinții și bunicii și-au însoțit copiii și nepoții pentru ultima zi de an școlar. Locul cărților a fost luat de buchete de flori pentru cei care le-au fost dascăli buni și le-au dat lecții de învățătură.

Cei mai mici învățăcei au dat un fel de examen în fața părinților, arătându-le cât de

isteți au devenit sub îndrumarea îndrăgitelor educatoare. Pentru aceasta au cântat, au dansat și au spus poezii.

Cei mai mari au făcut careu în curțile școlilor și au ascultat bilanțul, prezentat de învățători și diriginți, după un de învățătură. Bilanțul a fost pozitiv, analizat prin prisma numărului mare de premii obținute la

concursuri și olimpiade în cursul anului și a diplomelor de merit primite la sfârșit de an școlar.

Invitați să-și ridice premiile, cei mai harnici elevi le-au umplut brațele dascălilor cu flori, semn al recunoștinței pentru ajutorul primit să urce o nouă treaptă pe scara vieții.

De remarcat numărul mare al copiilor care au îmbrăcat frumosul costum popular în această zi de sărbătoare și mai ales al celor care de la grădiniță învață să iubească jocul și hainele strămoșești.

Felicitări celor care astfel cultivă dragostea de neam și de țară.

I. B.

Premianți din cl I

Absolvenții de la Grădinița 1

Absolvenții de la Grădinița 3

Cântăreți de muzică populară G 3

ȘCOALA

Angelica Banu

Dragi copii - să stăm la sfat:
Grădinița s-a încheiat.
Vrem, nu vrem, acum se știe
Școala casă o să ne fie.

Deci, când clopoțelul sună
Hai să ne luăm de mână!
Să urcăm treaptă cu treaptă
În cetatea ce ne-așteaptă.

Știm cu toții că la poartă
E o zână ce ne așteaptă.
Apoi noi, cu ea de mână,
Vom ajunge pân' la lună!

Tinerii artiști au deschis o expoziție la Muzeul Văii Hârtibaciului din Agnita

Țichindealul - unul din centrele luptei naționale a românilor din Transilvania, în 1866

Politica internă a Imperiului habsburgic, între 1849-1866

În timpul revoluției de la 1848-1849, Imperiul habsburgic a acționat potrivit principiului „divide et impera” încercând să-și găsească aliați de moment pentru a ieși învingător. În Transilvania, aliatul Austriei au fost românii, care și-au dat sângele nu numai pentru nația lor ci și pentru a înfrânge revoluția maghiară, condusă de L. Kossuth. Românii sperau, de la împărat, că li se vor recunoaște drepturile naționale.

După înfrângerea revoluției maghiare, nou împărat, tânărul de 18 ani **Francisc Joseph I** (2 dec.1848-21 noe.1916) va acționa cu politicienii săi pentru a introduce un **regim neoabsolutist** (regimul Bach). Atât maghiarii cât și românii erau nemulțumiți de această reîntoarcere la absolutismul monarhic.

Din 1860, conducerea imperiului speră într-o întărire a stăpânirii, prin introducerea unui sistem politic nou, numit **federalismul**. Pe baza acestei idei, fiecare provincie (inclusiv Transilvania) au o anumită autonomie administrativă și legislativă, în cadrul imperiului. În Transilvania se fac alegeri pentru Dietă (un fel de Parlament), pe bază censitară (după avere).

În Dieta de la Sibiu (1863-1864), deputații români sunt mai mulți decât cei maghiari și, împreună cu sașii, votează două legi foarte importante:

- Limba română devine o limbă oficială în Transilvania, alături de maghiară și germană.

- Egalitatea națională și confesională cu celelalte nații.

Din păcate, federalismul pus în practică în imperiu, nu-l întărește.

Slăbiciunile Imperiului habsburgic (Austria) sunt observate de Prusia, aliată cu Austria în războiul contra Danemarcei (1864). Găsind un pretext legat de administrarea provinciilor ocupate (Schleswig și Holstein), Prusia provoacă un război cu Austria (I. habsburgic) pe care o înfrânge grav.

Între conducerea Imperiului habsburgic și reprezentanții nobilimii și burgheziei maghiare au loc tratative care duc la apariția altui tip de conducere a acestuia, **dualismul austro-ungar** (din1867)

Petiția celor1493

În acest context istoric, românii au simțit că vor fi sacrificați de imperiu, în favoarea alianței cu maghiarii, în speranța că imperiul se va întări. Românii sperau să mențină Transilvania autonomă dar vedeau eforturile maghiarilor pentru o nouă „uniune” a Transilvaniei la Ungaria, așa cum se produsese în timpul revoluției de la 1848-1849. Pentru a menține această autonomie și pentru a împiedica „uniunea” Transilvaniei cu Ungaria, o parte din români vor lua atitudine, înaintând o petiție (cerere) împăratului, la 31 decembrie 1866. Hotărârea de a trimite o petiție împăratului s-a luat la **adunarea generală a „Asociațiunii” (ASTRA)** ținută la Alba Iulia în zilele de 27-30 august 1866. Petiția ar fi trebuit înaintată împăratului de cei doi conducători „păstori” ai bisericilor românești: mitropolitul ortodox **Andrei Șaguna** (mitropolie aprobată în 1865) și mitropolitul „unit” (greco-catolic) **Al. Șterca Șuluțiu** - de la Blaj (mitropolie

aprobată din 1854).

Redactarea petiției a fost făcută de **George Barițiu** dar a fost înaintată împăratului de dr. **I. Rațiu** (G. Barițiu declarase că e bolnav). În petiție, ideea principală este refuzul alipirii Transilvaniei la Ungaria: „contopirea acestui Mare principat (Transilvania) cu regatul Ungariei ar fi tocmai pe atâta de fatală pentru monarhie, pe cât ar fi ea de ruinătoare pentru pururi credincioasa națiune românească”.

Petiția critică legile maghiare de la 1848 care produc pentru români o „dezaprobare categorică” „neîncredere” și aduc „ură, persecuțiune și ruină”. Se susține necesitatea păstrării autonomiei Transilvaniei și redeschiderea Dietei.

Petiția era însoțită de 37 de împuterniciri (plenipotențe) și semnată de 1493 de știutori de carte, din diferite zone ale Transilvaniei.

Plenipotența de la Țichindeal

Iată cum arăta, în scrierea anului 1866, împuternicirea (Plenipotența) dată în Țichindeal, în sprijinul petiției românilor transilvăneni, adresată împăratului Austriei, Franz Joseph.

(citat din ziarul Federațiunea nr.60, Pesta, Vineri, 19 Apr/1 Mai)

IX. Plenipotintia.

Data în Cichindeal 14/26 octobrie 1866

Subscriși: Ioane Flesieriu m. p. parocu gr. cat, Georgiu Pascu m. p. docente gr. cat, Iuonu Gergelu m. p. cantoru și propr, Iuonu Gergelu m. p. proprietariu și plugariu, Teodoru Mala m. p. parocu gr. cat, Iuonu Flesariu m. p. docente, Ioanu Toma m. p. Proprietariu., Dafronu (?) P....proprietariu., E.... Sipotaru m. p. Niculae Popovici m. p. proprietariu., George Popovicu m. p. docente., Moise Farcasiu m. p. parocu g. c. Silvestru Farcasiu m. p. cantoru., Petru Farcasiu clopotariu., Moise Chinodea m. p. Moise Vigu m. p. parochu gr. c., Ioanu Baluti m. p. plugariu., Elie Foltesiu m. p. plugariu., Ioanu Gialmanu m. p. docente., Nistoru Angelu m. p. cooperatoru., Nicolae Lapadatu m. p. Gerasimu Angelu m. p. parocu gr. C., Ioane Fekete Negrutiu m. p. parocu gr. C., Iosifu Aronu m. p. plugariu., Tonia Telia m. p. plugariu., Paulu Stenuletu m. p. parocu., Emanuilu Or...m. p. econ., Georgie Dragosiu m. p. econ., Ionu Oplutariu m. p. Ionu Orlunda m. p. docinte, Georgiu Remsila m. p. economu, Ioane Luca m. p. parocu, Ioane Luca m. p. docinte, Ioanu Gavila m. p. cantoru și economu, Comanu Birsan m. p. parocu gr. c, Nicolau Birsann m. p. economu, Paulu Stenuletu m. p. cooperatoru, Ioanu Pampu m. p. docinte., Mateiu Popovicu m. p. parocu., Nicolae Holandra m. p. docinte., Teodoru Olariu m. p. cantoru., Nicolae Popu m. p. parocu gr. c, Vasile Pinciu m. p. docinte., Petru Trifanu m. p. parocu in Tofilde., Simeonu Banea m. p. docinte., Toma Nistoru m. p. economu., Demetriu Aronu m. p. parocu gr. c., Aronu Aronu m. p. economu, Ioane Mihuletiu m. p. economu, Ioane Ienciu m. p. docinte, Simeonu Tizu m.p. economu (51).

Note și comentarii la plenipotența dată în Țichindeal în 14/26 octombrie 1866

1. Textul este redactat în grafie latină, modalitate de scriere introdusă în Transilvania de Comisiunea filologică română de la Sibiu (2-7 oct 1860), comisie condusă de Timotei Ciparu.

2. Substantivele comune și proprii, terminate în consoane, au adausul „u” sau „iu”.

3. Abrevierile și adăugirile la numele semnatarilor au fost interpretate, de autorul articolului, astfel:

- m. p. = membru al parohiei?
- parocu gr. cat. = paroh greco-catolic (unit)
- cantoru = cantor, cântăreț la biserică
- docente, docinte = dascăl, învățător
- numărul 51 de la sfârșitul plenipotenței, reprezintă numărul semnatarilor petiției.
- dintre cei 51 semnatar, 13 sunt parohi greco-catolici, 11 sunt dascăli, iar restul sunt: plugari, clopotari, cantori, economi (?) sau cooperatori (?).
- nu putem decât să presupunem (după frecvența numelor din prezent) din ce sate sunt semnatarii petiției, cu excepția lui Petru Trifanu – parocu in Tofilde (Fofeldea ?)

Ecoul petiției celor 1493

Avocatul **Iacob Bologa**, din Marpod, face următoarea caracterizare a acțiunii, într-o scrisoare trimisă lui G. Barițiu, în 1867: „Învingerea (victoria n.a) vă e acum asigurată prin consimțul (consimțământul n.

a.) tuturor românilor iubitori de adevăr de dreptate”.

Petiția a fost tipărită în 2500 de exemplare și a fost răspândită în Transilvania dar și în alte părți ale imperiului. Ziarele săsești au comentat pozitiv petiția, la fel ca cele din Boemia, Austria etc.

Doar ziarele maghiare (Pesti Hirnok) reacționează dur: ele cer guvernului „să arunce în temniță pe toți câți ar mai cuteza să înainteze petițiuni și proiecte de natura aceasta”. S-a dat ordin să se verifice dacă semnăturile celor 1493 sunt autentice și s-a dovedit aceasta. De altfel, de frica autorităților, plenipotențele au fost publicate abia în 1868, în ziarul „**Federațiunea**” (1868-1876) redactat de **Alexandru Roman** (1826-1897) - membru fondator al Academiei Române.

La 3/15 mai 1868, un grup de fruntași ai românilor din Transilvania vor da publicității un protest împotriva abolirii autonomiei Principatului Transilvania și încorporării lui la Ungaria. Protestul este cunoscut sub numele „**Pronunciamentul de la Blaj**”. În anii următori, vor fi înaintate împăratului și alte memorii și petiții, care vor culmina cu „**Memorandul românilor din Transilvania din 1892**”- eveniment cu ecou puternic în toată lumea civilizată.

Nu trebuie să uităm, însă, că prima luare de atitudine la planurile maghiare de alipire a Transilvaniei la Ungaria a fost **Petiția celor 1493** la care și-au adus aportul și cei 51 de hărtibăceni, prin semnarea Plenipotenței, redactată la Țichindeal, sediul Protopopiatului greco-catolic din zonă, în acele vremuri.

Nocrich 15 martie 2015

Prof. Achim Mihuleț

„Lumina lui Hristos luminează tuturor!” (Liturghia Darurilor)

„Apare cu binecuvântarea IPS Părinte Mitropolit dr. Laurențiu Streza”

Activități filantropice în Parohia Noiștat

„Fericiți cei milostivi, că aceia se vor milui” (Matei 5, 7), fericirea a cincea este baza învățurii Mântuitorului nostru Iisus Hristos despre milostenie.

Milostenia sau îndurarea creștină izvorăște din iubirea de Dumnezeu și de aproapele și se arată prin ajutorarea materială și morală a semenilor noștri aflați în nevoie. Mântuitorul, Care este modelul desăvârșit al milosteniei (Matei 11, 32; Marcu 8, 2), ne-a arătat că la judecata de apoi faptele îndurării trupești și sufletești sunt acelea care ne vor deschide porțile fericirii veșnice (Matei 25, 34-40). Dar, chipurile de a milui - cum spune Sfântul Ioan Gură de Aur sunt

felurite și porunca aceasta este întinsă.

Cu acest prilej de a urma îndemnul Domnului Iisus Hristos, Parohia Ortodoxă Noiștat a desfășurat activități de filantropie dăruind haine și încălțăminte celor nevoiași, persoane fără posibilități. Această activitate a adus bucurie tuturor celor ce au beneficiat de aceste ajutoare, copii și adulți. Mulțumim Bunului Dumnezeu pentru tot ceea ce ne-a dăruit și ne dăruiește, cât și binefăcătorilor acestei acțiuni, anume firmei „Roșu SRL” din Sibiu.

Parohia Noiștat
Preot Ioan Popescu

Drăgaica sau Sânzienele

În ziua de 24 iunie a fiecărui an bisericesc, Biserica Ortodoxă face pomenirea Nașterii Sfântului Ioan Botezătorul, cunoscută în popor și cu denumirea de Drăgaica sau Sânziene.

Biserica Ortodoxă serbează de obicei ziua morții sfinților, ca ziua lor de naștere. Numai Maica Domnului și Sfântul Ioan Botezătorul fac excepție de la aceasta regulă; ei au privilegiul de a li se sărbători atât zămislirea (23 septembrie, 9 decembrie) cât și nașterea (8 septembrie, 24 iunie), cât și alte evenimente din viața lor (ca Bunavestire, Aflarea capului Sfântului Ioan Botezătorul).

Sărbătoarea Nașterii Sfântului Ioan Botezătorul are un temei biblic, pentru că evenimentul amintit este consemnat de Sfântul Evanghelist Luca cu amănunte în Evanghelia Sa. Nașterea aceasta a avut loc cu șase luni înainte de cea a Domnului Iisus Hristos. Sărbătoarea apare atestată documentar în secolele IV-V, când se fixează definitiv și data Crăciunului.

Sărbătoarea Nașterii Sfântului Ioan Botezătorul, la 24 iunie, se pare că a fost instituită după unii cercetători, spre a înlocui sărbătorile păgâne, cu caracter agricol sau naturist, din epoca solstițiului de vară (22-23 iunie). Drăgaica, Sânzienele în tradiția populară.

În calendarul popular, ziua de 24 iunie este cunoscută sub denumirea de Sânziene sau Drăgaica.

Deși sunt asociate sărbătorii creștine a Nașterii Sfântului Ioan Botezătorul și a Aducerii Moaștelor Sfântului Ioan cel Nou de la Suceava, Sânzienele își au originea într-un străvechi cult solar.

Denumirea este preluată probabil, de la Sancta Diana, zeița silvestră. Sânzienele erau considerate, încă din vremea lui Cantemir, ca reprezentări fitomorfe (Florile de Sânziene) și divinități antropomorfe. În credința populară, Sânzienele erau considerate a fi niște femei frumoase, niște adevărate preotese ale soarelui, divinități nocturne ascunse prin pădurile întunecate, neumblate de om.

Nu este exclus ca în vremuri îndepărtate populația din munți să se fi întâlnit la momentele solstițiale (Sânzienele) sau echinoctiale pentru a săvârși ritualuri închinare Soarelui. Megalitiții din Munții Călimani pe care s-au descoperit însemne

solare (rozete, soarele antropomorfizat), pot fi mărturie în acest sens.

Conform tradiției, Sânzienele plutesc în aer sau umblă pe pământ în noaptea de 23 spre 24 iunie, cântă și dansează, împart rod holdelor, umplu de fecunditate femeile căsătorite, înmulțesc animalele și păsările, umplu de leac și miros florile și tămăduiesc bolile și suferințele oamenilor.

Spre deosebire de Rusalii, care sunt reprezentări fantastice aducătoare de rele, Sânzienele sunt zâne bune. Dar ele pot deveni și forțe dăunătoare, lovindu-i pe cei păcătoși cu „lanțul Sânzienelor”, pot stârni din senin și vijelii, pot aduce grindină, lăsând câmpul fără de rod și florile fără de leac.

În ajunul sau în ziua de Sânziene se întâlneau practici și obiceiuri de divinație, de aflare a ursitei și a norocului în gospodărie.

În dimineața de Sânziene, înainte de răsăritul soarelui oamenii strângeau buchete de Sânziene pe care le împleteau în coronițe și le aruncau pe acoperișul caselor. Se considera că omul va trăi mult în cazul în care coronița rămânea pe casă sau, dimpotrivă că va muri repede, atunci când coronița aluneca spre marginea acoperișului sau cădea de pe acoperiș.

Fetele strângeau flori de Sânziene pentru a le pune sub pernă, în noaptea premergătoare sărbătorii, în credința că își vor visa ursitul. În unele zone fetele își făceau coronițe din Sânziene pe care le lăsau peste noapte în grădini sau în locuri curate. Dacă dimineața găseau coronițele pline de rouă, era semn sigur de măritiș în vara care începea.

Gospodarii încercau să afle care le va fi norocul la animale, tot cu ajutorul florilor de Sânziene, în seara din ajunul sărbătorii agățau cununi de Sânziene la colțul casei orientat către răsărit și dacă, a doua zi, în coronițe erau prinse fire de păr de la anumite animale, sau puf / pene de la păsări considerau că anul va fi bun mai ales pentru acestea.

Florile culese în ziua de Sânziene prinse în coronițe sau legate în forma de cruce, erau duse la biserică pentru a fi sfințite și erau păstrate, apoi, pentru diverse practici magice.

Sărbătoarea Sânzienelor care marchează mijlocul verii, era considerată și momentul optim pentru culegerea plantelor

de leac. Tot acum se făceau previziuni meteorologice: în funcție de momentul în care răsărea Constelația Găinușei, se determina perioada prielnică pentru semănatul grâului de toamnă.

Sărbătoarea Sânzienelor mai este cunoscută în popor și sub denumirea de Amușitul Cucului. Se crede că dacă cucul încetează să cânte înainte de Sânziene, înseamnă că vara va fi secetoasă.

Pentru a fi sănătoși și avea spor în muncă, în acest moment de început al secerișului, oamenii se încingeau peste șale cu tulpini de cicoare.

Pentru a fi plăcute feciorilor, fetele se spălau pe cap, în această zi cu fiertură de iarbă mare. Pentru a scăpa de boli, fetele și nevestele se scăldau ritual în ape curgătoare iar pentru a se umple de fertilitate, femeile se tăvăleau dezbrăcate în rouă, dimineața, înainte de răsăritul Soarelui.

Pentru alungarea spiritelor malefice se aprindeau focuri în care se aruncau substanțe puternic mirositoare, se buciama și se striga în jurul focurilor.

În unele sate din sud-vestul Bucovinei, putea fi întâlnit, cu ani în urmă, obiceiul “boului înștrățat”. În cadrul ceremonialului, masca taurină murea și renăștea simbolic la acest început de timp calendaristic.

Pentru pomenirea morților se fac pomeni îmbelșugate și se pun flori mirositoare pe morminte.

De Sânziene au loc bălciuri și iarmaroace. Acestea erau în trecut un bun prilej pentru întâlnirea tinerilor în vederea căsătoriei. Printre cele mai renumite târguri se numără cele de la Buzău, Focșani, Câmpulung Muscel, Buda, din județul Vrancea, Ipătești, județul Olt, Pitești, Cărbunești, județul Olt, Giurgeni, județul Ialomița, Broșteni, județul Mehedinți și, cel mai cunoscut, Târgul de Fete de pe Muntele Găina.

Sub aspect religios, în ziua de 24 iunie, în Bucovina se sărbătorește cu mare fast Aducerea moaștelor Sfântului Ioan cel Nou de la Suceava. Acum, ca și altă dată, în această zi se adună mii de pelerini pentru a participa la ceremonia scoaterii moaștelor Sfântului Ioan.

În această zi facem și pomenirea Sfântului Niceta de Remesiana.

Sursa: CreștinOrtodox.ro

Lacrimi în Lumină

Maria-Daniela Lorinczi

Lacrimile sunt puntea ce ne leagă de cer și pe care se coboară Dumnezeu în sufletele noastre. Ele sunt o arvună dată nouă pentru a ne răscumpăra greșelile în această viață, ca să ajungem în veșnicie curați. Sunt Crucea pe care se răstignește sufletul înșetat de Raiul binecuvântării... Lacrimile sunt sursa făuritoare de Lumină a vieții noastre. Ele se coboară din Ochii Senini ai lui Iisus până în abisurile cele mai îndepărtate ale conștiinței noastre. Sunt răspunsul nostru la Chemarea lui Hristos și semnul ca El se revarsă neconținut în Blândețea și Lumina Lumii... Lacrimile izvorăsc din durere și întuneric transformându-se în ochii noștri prin Lumina ce o lasă să picure domol și peste Început și peste Sfârșit... Sunt plânsul materiei care îi ferește pe „cei ce plâng, că aceia se vor mângâia”...

Dacă ar fi să adunăm toate lacrimile, ele nu ar încăpea în întreg oceanul și lumea s-ar îneca... De aceea, nu le adunăm, ci le revărsăm înafară ca să salvăm și Sufletul și Viața și Lumea de Potopul amar al lacrimilor sărate ale păcătoșilor...

Lacrimile sunt rugăciunea și iubirea mea..., pentru că Dumnezeu este Iubire! Sunt fericită că pot să plâng și aș vrea să fiu o Lacrimă din Ochii Senini întru care să rămân veșnic, bucurându-mă de Lumina Luminii!

SCURT ISTORIC AL PROTOPOPIATULUI AGNITA (I)

În protocolul protopopiatelor pe anul 1857 (primul păstrat după distrugerea pe care a suferit-o arhiva arhidiecezană în 1848), parohiile care aparțin astăzi protopopiatului Agnita erau repartizate sub jurisdicția a 3 protopopiate: Nocrich, Cincu Mare și Bârghiș. Protopopiatul Bârghiș a fost desființat începând cu anul 1867, după moartea protopopului Iov Roman, iar parohiile care au aparținut lui au trecut la protopopiatul Nocrich. Din 1867 până în 1871 protopopiatele Nocrich și Cincu Mare au fost administrate de Nicolae Popea. În 22 septembrie 1870 mitropolitul Andrei Șaguna a hirotesit pe protosinghelul Nicolae Popea ca arhimandrit, cu funcția de vicar al Sibiului. În urma acestei alegeri mitropolitul s-a adresat preoților din protopopiatele Cincu Mare și Nocrich printr-o scrisoare oficială cu nr. 936/4 noiembrie 1870, în care îi anunța că în conformitate cu Statutul organic s-a deschis concurs pentru ocuparea postului de protopop rămas vacant în urma plecării lui protosinghelului Nicolae Popea. Sinodul protopresbiterial electoral a fost convocat în târgul Agnita pentru data de 17 decembrie 1870.

Astfel putem spune că Protopopiatul Agnita a luat ființă începând cu anul 1870, ca o combinație între protopopiatele Nocrich și Cincu Mare. Legal și definitiv constituit tractul Agnita s-a declarat prin sinodul arhidiecezan ținut în anul 1874, când prin hotărârea sa nr. 24 a arondat toate tractele arhidiecezei. La acest sinod s-a stabilit că tractului Agnita aparțin următoarele parohii: Agnita, Alțâna, Bârghiș, Bendorf, Bohoț, Bruiu cu filia Gherdeal, Calbor, Cichindeal (Țichindeal), Cincșor, Cincu Mare, Chirpăr, Coveș, Fofeldea, Găinari, Ghijasa de Jos, Hosman, Hundrubechiu cu filia Noiștat, Iacobeni, Ighișdorf, Ilimbav, Măgărei cu filia Apotsdorf, Marpod, Merghindeal, Nocrichiu, Proștea, Rodbav, Ruja, Săsăuș, Seliștat, Șoarș, Șomărtin, Șulumberg (Dealul Frumos), Toarcăla, Vecerd, Veseud, Vârd, Zlagna. Aceste parohii au făcut parte până atunci din protopopiatele Nocrich, Cincu Mare și Bârghiș. Totodată s-a menționat faptul că s-a căutat ca protopopiatul să fie de 20.000de suflete.

Încă pe când era protopop de Nocrich, Nicolae Popea, care a fost apoi ales vicar la Sibiu, l-a însărcinat pe preotul Grigorie

Maier din Nocrich cu efectuarea unor vizite canonice prin parohiile tractului. La deschiderea concursului de protopop al tractului Agnita s-a înscris și preotul Grigorie Maier din Nocrich, alături de alți 2 candidați.

Sinodul i-a acordat voturile necesare pentru a deveni protopop de Agnita preotului Grigorie Maier.

În hotărârea Consistoriului eparhial mai sunt amintite următoarele lucruri: pentru protopopul tractului Agnita nu există o parohie vacantă, nici casă în care să poată locui și nici fonduri permanente necesare pentru a-și întreține existența, iar Consistoriul arhidiecezan nu are mijloacele necesare pentru a-i veni în ajutor. Această situație îl avantajează oarecum pe Grigorie Maier, deși din punct de vedere la calificării Nicolae Proșteanu este cel mai competent. Din această cauză parohului din Nocrich i s-a încredințat numai spre administrare protopopiatul Agnita, iar nu definitiv, deoarece nu are calificarea științifică cerută de o astfel de funcție. În acest context în final este făcută o recomandare părintească clerului și poporului din Agnita să încerce să găsească toate mijloacele necesare pentru a sistematiza și dota potrivit oficiul protopopesc, în așa fel ca la timpul potrivit să poată fi ales protopop un bărbat care posedă calificarea cerută de vremurile de atunci, care să fie la înălțimea chemării sale. Până atunci afacerile bisericesti, școlare și administrative care cad în mod obișnuit în sarcina protopopului revin administratorului protopopesc Grigorie Maier. Această hotărâre a fost dată la Sibiu în 4 noiembrie 1870.

Preotul Grigorie Maier din Nocrich, în urma deciziei Consistoriului arhidiecezan menționată mai sus, a preluat conducerea administrativă a tractului Agnita, rămânând însă în parohia sa Nocrich, de unde a administrat protopopiatul până în anul 1886, când a fost ales ca protopop, cu reședința în Agnita, Sabin Piso. Deși era stabilit prin decizia numărul 24 a sinodului arhidiecezan din 1874 că tractele Nocrich și Cincu s-au transformat în Tractul Agnita, totuși Consistoriul și administratorul protopopesc în cadrul corespondențelor și în protocoalele din arhivă au numit această instituție bisericască tot Protopopiatul Nocrich-Cincu Mare până în anul 1881. Abia în anul 1882 Protopopiatul nu mai este numit Nocrich-Cincu Mare, ci Protopopiatul Agnita.

În anul 1886 s-a publicat concurs pentru întregirea protopopiatului cu protopop definitiv. Administratorul Grigorie Maier avea ginere pe preotul din Vârd, Nicolae Moldovan. Acesta avea

gimnaziul complet și teologia. La concurs s-a înscris el și un alt candidat pe nume Sabin Piso, care avea și pregătirea facultativă de profesor și ajunsese în mod provizoriu și secretar consistorial.

Se impunea prin cultura sa și în fața judecătorilor din Agnita, a pretorilor și a altor sași inteligenți. Pe perioada celor cinci ani cât a stat la Coveș (1888-1893), protopopul Sabin Piso a fost și administrator al parohiei vacante din acest sat, dar în urma unor neînțelegeri s-a văzut nevoit să treacă granița în România, neștiut de nimeni.

După ce a trecut în România, Sabin Piso a ocupat un post de profesor la un liceu din Ploiești, predând limba germană și latină.

Consistoriul arhidiecezan printr-o adresă către sinodul protopopesc întreba dacă se dorește susținerea în continuare a protopopiatului la Agnita ori se vrea desființarea acestuia. Probabil Consistoriul, din lipsa unor case protopopești la Agnita, s-a gândit la desființarea tractului și trecerea parohiilor la alte tracte. Sinodul protopopesc însă s-a pronunțat pentru susținerea în continuare a protopopiatului de Agnita. Ca urmare a acestui fapt s-a publicat concurs, la care singurul concurent a fost Nicolae Moldovan. El a și fost ales.

În anul 1901 pr. Nicolae Moldovan a fost ales și întărit titular în funcția de protopop al Agnitei însă nu a rămas prea mult timp în această funcție pentru că a decedat la 13 august 1903.

Protopopului Nicolae Moldovan i-a urmat ca administrator protopopesc preotul din Bendorf (Benești), pr. Nicolae Gavrea, numit de Consistoriul arhidiecezan la 6 august 1903. A fost o fire pacifistă și a reușit să aplaneze neînțelegerile care existau prin parohiile tractului. A condus tractul Agnita până la 23 aprilie 1906. La conducerea protopopiatului din Agnita era nevoie de un titular care să se dedice din plin organizării eficiente a activității acestuia.

După trecerea la cele veșnice a fostului protopop Nicolae Moldovan și perioada de administrare a protopopiatului de către preotul din Benești, în anul 1905 s-a publicat concurs pentru întregirea tractului cu protopop.

Mitropolitul Ioan Mețianu a anunțat tractul despre numirea pr. Ioachim Munteanu ca și protopop de Agnita prin circulara sa din 17 aprilie 1906 cu nr. 3729 din 1906. Prin același act pr. Ioachim Munteanu este înștiințat că instalarea sa ca protopop al tractului și paroh al parohiei Agnita se va face la 20 aprilie 1906 de către comisarul consistorial, asesorul Matei Voileanu.

(va urma)

Cum ne dam seama care e persoana potrivita pentru noi?

Cum ne dam seama care e persoana potrivita pentru noi si ce vrea Dumnezeu pentru noi?

Nu știu, să știți. Niciodată n-am știut! E un radar special, e un feeling care se dezvoltă în timp. Nu poți să zici: Bă, așa e! Du-te, ia-l repede și fugi! Problema cea mai nouă a tinerei generații masculine - să mă iertați, băieți, că vă expun în seara asta, dar sunt un pic tulburat de atmosferă - este că nu mai sunt bărbați. Ei fac curte, nu mai fură fetele. Ei nu știu că prima dată trebuie să-i spui fetei cât de valoroasă e și după aceea să-i construiești curtea. Ei încep: Știți, m-ar interesa o relație de lungă durată. V-aș da pe facebook întâlnire! Și te trezești cu o tanti fără dinți, care zice: Eu sunt bunica fetii, dar îmi place de matală, așa!

A-ți alege înseamnă în iubire a-I îngădui lui Dumnezeu să te pună laolaltă. Văd zeci de fete care suferă că mutu' nu zice nimic. Nu Mutu' cu mingea, ci mutu'. O păsăie, o vâlsăie... I-a dat semnale amărâtei de o mie de ori. O sună zilnic: Ce faci? Cum ești? Bine, da? Mă bucur! Și asta săraca stă toată ziua și a ajuns celularul obiectul magic: Dă, Doamne, să sune. E nefiresc, măi, oameni buni! M-a mai întrebat odată o fată: Părinte, cum să-i arăt unui băiat că-l iubesc? Păi du-te, măi, și spune-i: Mă, te iubesc, mă, aiuritul! Pardon: Mă, băiete, mă! Mă, chiorule! Băi, anormalule! Știu că-ți place și de Vasilica, și de Gheorghita; are pomelnic, băiatul. Măcar asta are pomelnic cu viii, dar vine câte o tanti sau câte un nene la biserică, de zici că au cimitir particular, domnule! O mie de bucăți de morți pe cap de hârtie, acolo. Oleacă de decență, măi oameni buni! Și nu uitați: cheia fericirii este decența! Nu oferiți niciodată mai mult decât sunteți dispuși să oferiți! Niciodată iubirea nu se ține cu sexul. Sexul se ține cu iubire, dar iubirea cu sexul nu se ține niciodată. Nu icoana ține cuiul, veți zice

voi. Iar eu am să vă spun că icoana ține cuiul, nu cuiul, icoana. E ca în icoana Maicii Domnului cu Fiului: nu știi care pe Care ține în brațe. Și nu începeți să contabilizați: eu i-am dat trei telefoane, și el, măgarul, nu mi-a dat decât unul; eu l-am dus acolo, el nu m-a dus acolo; eu i-am luat cadou o curea de 3000, adică de 30, ba de 3000 știe el, că e cu Dolce Gabana, neapărat, să se vadă acolo, pe buric, cât oala de noapte a bunicii. Și apoi vă mai întreb încă o treabă - și acum vorbim chiar între noi și sper că mă înțelegeți bine ce vă spun (pe cei mai în vârstă îi rog să își astupe urechile): băi, fetelor, cum vă cu unul care e dat cu gelatină pe cap, băi, fetelor? Gelatina e făcută dintr-un element din ugerul vacii. Pupați vaca!

Eu vorbesc foarte serios! Eu nu zic că un băiat nu trebuie să fie decent, că nu trebuie să-și așeze părul cumva. Doamne-ajută, na! Dar era un puștiulică azi la școală cu părul numai țepi. Și zic: Băi, Gepetto, ce-ai făcut? Ai dormit cu perna-n cap sau cu capu-n pernă? Și el zice: E bine așa. Dar să vedeți ieri când m-am dus la frizerul care mi-a făcut asta, cum îmi stătea! Simpatice. Asta e una. Dar mă uit la fotbaliști de marcă, mari câștigători de bani, așa. Niște freze pe ei! Niște tâmpitei! Niște bătuți în cap! Și vine biata fată și vrea să-l pupe pe cap și-l pupă pe țepi, așa. Nu mai zic că acum și la fete sunt diferite modele. Am văzut una ieri - mi s-au aburit și fisurat ochelarii. Era cheală pe jumătate de emisferă nordică, mai avea și niște urechi, săraca, de mi-a fost chiar milă de ea! Și îmi zice: Părinte, eu sunt o ființă credincioasă! Bine, domniță! Vă cred! Eu știu că și marțienii cred în Domnul. A început să rădă și ea. Deci...

Nu, și căsnicii cu din ăștia nu prea țin. Măcar întrebați-l la câte zile își schimbă ciorapii, ca să știți ce vă așteaptă.

Parintele Constantin

COLEGIUL DE REDACȚIE

Ortodoxia pe Valea Hârtibaciului

Str. Mihai Viteazu, nr. 20, Agnita, 555100, telefon 0269 510325

Președinte: Pr. Protopop Mihai Naicu

Redactor: Pr. Protopop Ioan Jurca

Secretar: Pr. Axente-Cosmin Coșorean (Coveș)

Colectivul de redacție: Pr. Marius-Ciprian Bogdan (Vecerd), Pr. Aurel Dolea (Stejerișu), Pr. Ion Popescu (Noiștat), Pr. Sebastian Toma (Movile), Pr. Ioan-Dumitru Tătoiu (Fofeldea)

Tiparul: Tipo Trib Sibiu, Editura Etape Sibiu

Așteptăm opiniile și sugestiile dumneavoastră la adresa redacției sau pe e-mail la următoarele adrese: ortodoxiapevaleahartibaciului@yahoo.com și ortodoxiapehartibaci@yahoo.com

Cântece de cătănie

Culese de Mircea Drăgan Noisteteanu COPIL FRUMOS, CU OCHI SENINI,

Părinții mei zac în mormânt.

*Dobre Vica, 65 de ani,
Retiș, 24 IV 1979*

VARĂ, VARĂ, PRIMĂVARĂ,

De ce tot plângi și tot suspini?
Da eu plâng și spun oricui
Că sânt copilu' nimurui.
Al nimurui pe-acest pământ,
Tatăl meu zace-n mormânt.
La Mărășești, tătuțu' meu,
Cu arma-n mână, ca un leu,
Lua pușca și crunt lovea,
În orice-atac el nu lipsea.
Dar un obuz mi l-a lovit,
Ca un erou a și murit,
Lăsându-și sorții pe ai lui,
Pe min' - copilu' nimurui.
Biata mamă, când auzea,
De plânsete înnebunea.
Sărmana, după două luni,
Muri-ntr-o casă de nebuni.
Da eu tot plâng și spui oricui
Că sânt copilu' nimurui.
Al nimurui pe-acest pământ,

Mult mi-i inima amară,
Că io sânt străin în țară.
Că ies plugurile din sat
Fără de nici-un bărbat.
Nu mai vezi tineri la plugu,
Nice patru boi la jugu.
Plugu' - două vaci îl trag,
De coarne ține-un moșneag;
Ș-o nevastă supărată
Strigă la vaci câteodată
Și așteaptă ca să scrie
Soțu' ei din cătănie.
Mulți copii pe lume-odată
Nu știu cine le-o fost tată.

*Dobre Vica, 65 de ani,
Retiș, 24 IV 1979*

Cântecul lebedei

Nicola Albac

Un moment am crezut că pot zbura,
că pot vindeca orice rană și că pot urca
nebănuitele trepte...

Un vis mi se repetă,
când dorm cu gândul la tine.
Se face că văd
sălci și ierburi înalte,
buruieni fără leac,
dragoste fără mine
și o lebedă fără lac.
Și tot ce mă arde
și-mi hrănește cu suflet visarea
e desprinderea de iarbă,
când lebedă-și începe cu grație
și nevinovată mândrie,
pe lac lunecarea.
Sublimă-i arcuirea gâtului său,
parcă vrea cu delicate mișcări
să-mi sugrume linia continuă
a visului meu.
Și era cerul atât de sus
și frumos...
Lebedă vine spre mine
și-ncepe să cânte
un cântec străin și duios.
Tu ai stat mută o viață!
Prin ape tulburi te roteai grațios
ai ajuns pe sub neguri pestrice și
umbre,
să cânti ca un înger,
cântecul acesta dumnezeiesc de
frumos!

Icoană pe sticlă

Gelu Baciu

Te văd zâmbind
în spatele diafragmei
dintre noi.
Surâsul tău giocondic
mi-aduce bucurii,
bucurii neînțelese,
regrete (violet) tulburii în inimă...

Mă-năbușesc.
Torente de vise mă-văluie...
Mă doare trecutul...
Privesc portretul meu ,
te văd și pe tine
alături de mine,
în gândurile mele,
în visele mele,
în tot ceea ce e mai sublim
din mine.

Tu râzi.
Râsul tău râsună peste ani
mai straniu.
Nu înțeleg de ce
dar nu mă chinuiesc să aflu.
Sunt multe lucruri neînțelese
și dacă ar fi mai multe ,
aș suferi.

Te văd zâmbind...
Mă-năbușesc...
Tu râzi.

EI S-AU NĂSCUT ÎN IULIE

Popa Lucreția	01 iulie	91 de ani	Șalcău
Țint Paraschiva	01 iulie	87 de ani	Metiș
Oană Cornelia	01 iulie	83 de ani	Nucet
Bucșă Iosif	01 iulie	82 de ani	Alțina
Măniș Simion	01 iulie	80 de ani	Chirpăr
Stănuț Ioan	02 iulie	91 de ani	Ilmbav
Fentea Maria	02 iulie	88 de ani	Netuș
Toth Anton	03 iulie	93 de ani	Birghiș
Halou Livia	03 iulie	83 de ani	Cornățel
Ciurar Doina	04 iulie	96 de ani	Pelișor
Frățilă Aurel	04 iulie	85 de ani	Șalcău
Prișcă Ana	04 iulie	83 de ani	Birghiș
Duca Toader	05 iulie	87 de ani	Pelișor
Pod- Lascu Valerie	05 iulie	86 de ani	Hosman
Apolzan Maria	07 iulie	85 de ani	Roșia
Ciulei Ioan	07 iulie	82 de ani	Retiș
Văduoi Petru	09 iulie	86 de ani	Ighișu Vechi
Sârbu Lucreția	11 iulie	84 de ani	Birghiș
Iancu Maria	11 iulie	82 de ani	Stejărișu
Călborean Viorelia	11 iulie	81 de ani	Movile
Cimpoier Andrei	13 iulie	88 de ani	Nocrich
Morar Maria	14 iulie	88 de ani	Marpod
Vasiua Ana	14 iulie	87 de ani	Dealu Frumos
Nicoară Elisaveta	15 iulie	86 de ani	Stejărișu
Iacob Gheorghe	16 iulie	88 de ani	Cașolț
Rusu Maria	16 iulie	82 de ani	Ighișu Vechi
Raicu Anica	17 iulie	89 de ani	Ghijasa de Sus
Stiger Ana	17 iulie	84 de ani	Gherdeal
Ticoi Gheorghe	18 iulie	84 de ani	Vecerd
Albu Maria	19 iulie	85 de ani	Vecerd
Răduț Axente	20 iulie	91 de ani	Nocrich
Tuto Odon Gyula	20 iulie	88 de ani	Birghiș
Beleiu Ioan	20 iulie	82 de ani	Ghijasa de Jos
Barbu Olimpiu	20 iulie	81 de ani	Retiș
Irod Maria	21 iulie	87 de ani	Ghijasa de Sus
Frățilă Augustin	22 iulie	83 de ani	Șalcău
Vasiu Iosif	23 iulie	94 de ani	Dealu Frumos
Drăgan Letiția	23 iulie	89 de ani	Mihăileni
Cătană Ioan	24 iulie	83 de ani	Retiș
Dragoman Ana	24 iulie	82 de ani	Cașolț
Micu Ana	25 iulie	95 de ani	Ighișu Vechi
Lingurar Achim	25 iulie	86 de ani	Fofeldea
Toda Maria	27 iulie	92 de ani	Vecerd
Rusu Nicolae	27 iulie	83 de ani	Ighișu Vechi
Ghebenei Emanoil	27 iulie	80 de ani	Iacobeni
Dobrotă Cornelia	28 iulie	89 de ani	Cornățel
Băilean Emilia	28 iulie	84 de ani	Ilmbav
Glonțiu Elisabeta	29 iulie	83 de ani	Stejărișu
Filip Maria	30 iulie	83 de ani	Cașolț
Neagu Ana	31 iulie	87 de ani	Fofeldea
Pițigoiu Ioan	31 iulie	83 de ani	Chirpăr

*Noi le dorim sănătate, bătrânețe liniștită și bucurii din partea urmașilor
Celor ce nu mai sunt, le dorim odihnă veșnică de-a dreapta Tatălui.*

Despre o mare țeapă

Nicu Ganea

Inima mă trage-n piept
Zi și noapte mă înșală
Într-o zi am s-o aștept
Să-mi ofere socoteală

Sângele mi-l fură hoța
Strop cu strop, puls după puls
Picurând îmi fură viața
Parcă-s vaca ei de muls

Dar nici eu nu m-oi lăsa
(S-o aud că-mi face nazuri)
Când m-oi pune-a-o-ndesa
Cu bebele și necazuri!

Și-apoi las-o să ciordească
Cât o vrea și să mă-nțepe
Într-o zi o s-o las mască
Și - altă viață oi începe!

Casa noastră

Ioan Gligor Stopiță

Casa noastră, tată, se surupă
Pe un fundal de mari singurătăți.
Casa noastră, mamă, cade-n răpă.
Puii veșniciei au acum mustăți.

Și din a cerului albă grădină
Luceafărul ieșit-a ca să-mi spuie
Clipind cu ne-nțeleasa lui lumină
De-o răstignire-n șapte cuie.

Din cețuri ruginite cade teama...
Ce grav prohod e tata azi
Și ce durere mare este mama!

Surorile sunt ciute printre brazi
Ca un destin și un blestem de-a valma
Printre popoarele pierdute de nomazi...

În mine larg Tu ți-ai deschis oceane

Francisc Lorenzi

În mine larg Tu ți-ai deschis oceane
Carafa sufletului ai umplut
M-ai inelat cu fructul ne-nceput
Ca un boier mi-ai dăruit noiiane.
Iubirea Ta mi-a acordat vioara
În orchestra vieții m-ai lăsat să cânt
Gingășe acorduri am sculptat în vânt

Partituri de aur îmi erau comoara.
Ciorchinii grași se-apeacă peste suflet
În casa Ta roadele-n amiază cresc
Slujirea este-un tainic umblet
În grădinile palatului ceresc.
Tandru mă porți în palme-n tainic sunet
În grația dragostei mă unduiesc.

SĂRBĂTOARE LA BRUIU,

Zilele culturale organizate de Consiliul Județean Sibiu dedicate Văii Hârtibaciului, au ajuns la marginea județului, în localitatea Bruuiu, unde oamenii sunt bucuroși de oaspeți, mai ales dacă aceștia sunt personalități politice și administrative.

S-au bucurat bruienii că autoturismele de lux au făcut cunoștință cu drumul de piatră și asfalt găurit, aducându-i în mijlocul lor pe președintele CJ Sibiu, Ioan Cindrea, prefectul Ovidiu Sitterli, parlamentarul Ioan Axente și Constantin Șovăială vicepreședinte al Consiliului Județean.

Același drum l-au parcurs și membrii ansamblului Cindrelul Junii Sibiului veniți la spectacolul intitulat „Obiceiuri și tradiții” pe care l-au deschis cu o suită de dansuri din Banat.

Lumea s-a bucurat să-i vadă pe scena căminului din satul lor pe îndrăgiții soliști și dansatori ai renumitului ansamblu pe care, până acum i-au admirat numai pe sticla televizorului. S-au bucurat bruienii să-i revadă și pe artiștii ansamblului Cununa din Agnita invitați și aceștia la minunatul spectacol.

Bucuria cea mai mare au avut-o totuși când pe scenă au urcat fetele și băieții din satul lor care, păstrând obiceiul și tradiția, au readus jocurile străbune, Mușamau și Brăul. Tot așa cum s-au bucurat ascultând cântece de pe Valea Hârtibaciului prezentate de

consăteanul lor Radu Dragomir care a cântat și în duet cu Ioana Bogdan.

Afară, la umbra pavilioanelor, tinerii elevii ai Școlii populare de Arte și Meserii „Ilie Mincu” au prezentat minunate lucrări artizanale reprezentative pentru Țara Oltului, lucrate de ei sau de înaintașii lor.

Pentru o zi Bruuiu a ieșit din liniștea tradițională, locuitorii lui s-au bucurat de spectacol și speră ca drumurile spre satul lor să devină mai accesibile, mai ușor de străbătut de cei plecați prin Sibiu, Făgăraș și Agnita ori prin Spania, Italia și Germania.

I. Bârsan

Fotbal juniori

C. S. Agnita - Foresta Horezu 1 - 0

Echipa de juniori a C.S. Agnita, câștigătoare în meciul de baraj cu Foresta Horezu, pe care a învins-o cu scorul de 1-0, gol marcat de Sergiu Ținteanu. De remarcat prestația portarului Mihai Lațcu.

Rândul de sus, de la dreapta la stânga: E. Drăgan (președinte CSA), Oană R, Ținteanu S, Ciurar A, Lațcu M, Părău M (antrenor), Aldea C, Mihai B, Părău M, Olu C, (antrenor), Niculiță I, Făcăleț M – jos; Pleșa M, Mândra B, Dobre H, Sas D, Cismaș S, Pupăză A, Hegheduș I.

Tenisul de masă agnițean a trăit noi momente de satisfacție la jumătatea acestei luni

Cu sprijinul Primăriei orașului și al conducerii C T „A. T. Laurian” care ne-au pus la dispoziție cele două săli de sport din incinta liceului, CS Agnita - tenis de masă a organizat primul turneu din acest an în Agnita, turneu de categoria „A” înscris în circuitul național AMATuR România. Cei peste 130 de participanți, amatori din toată țara, și-au disputat titlurile puse în joc la cele patru categorii oficiale: copii cl. I - IV, copii cl. V - VIII, Amatori și Open, dând naștere unor partide frumoase și echilibrate, disputate într-o atmosferă de sportivitate totală și fair-play desăvârșit. Cum era de așteptat, favoriții s-au impus în final la 3 din cele patru categorii (Moca Mara - Medias la copii cl. I - IV, Zelariu Petru - Târnaveni la Amatori și Govoreanu Florin - Cislădie la Open. Spre satisfacția noastră, elevul nostru Valentin Toader a câștigat la categoria copii cl. V - VIII reușind o frumoasă revanșă în fața lui Bogdan Chibulcuțean - Târnaveni, învingătorul său și câștigătorul de la precedentul turneu de copii din Or. Victoria din această primăvară. Satisfacția noastră a fost cu atât mai mare cu cât un alt elev al nostru, Kondort Arpad a reușit să accedă în finală, în condițiile în care a fost imobilizat cu gips la brațul de joc până înaintea turneului din cauza unui accident stupid, dând o adevărată probă de curaj și devotament pentru culorile clubului nostru. Bravo celor doi copii, felicitări pentru frumoasele

performanțe obținute! Felicitări se cuvin deopotrivă și celorlalți elevi ai noștri prezenți la turneu, în special începătorilor de anul acesta, debutanți plini de curaj, într-o competiție de asemenea anvergură după numai câteva săptămâni de antrenamente! Așadar, felicitări copiilor: Maria Dâlbea, Nicole Dâlbea, Emil Bașa, Izabela Modoi, Andrei Popelca, Sergiu Cioca, Cătălin Gabor, Adriana Ionaș, Maria Ionaș, participanți la categoria copiilor, precum și Andreei Popelca și „partenerului” Ianis Zedler (cei mai tineri participanți, 3 ani și câteva luni!) pentru prezența și „spectacolul” oferit celor prezenți în curtea liceului!

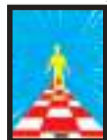
Felicitări și celorlalți participanți la acest turneu, din Agnita și de pretutindeni, învingători și învinși care au făcut o frumoasă propagandă acestei minunate discipline sportive numită tenis de masă!

Mulțumim pe această cale sponsorului principal al turneului, „Baum Games”, susținător fidel al tenisului de masă agnițean, mulțumim prietenului nostru EMI-TT pentru suportul logistic de neprețuit, mulțumim încă odată Primăriei și conducerii Colegiului Tehnic A. T. L. pentru implicare, mulțumim tuturor colaboratorilor și oamenilor de bine din oraș care, și de această dată, într-un fel sau altul, au contribuit la desfășurarea cu succes a acestui turneu în orașul Agnita.

Csaba Zedler

COLEGIUL DE REDACȚIE AGNITA

Colectiv de redacție: Ilarion Bârsan, Mircea Drăgan, Marius Halmaghi, Bogdan Albu, Cătălin Varga, Ioan Vulcan-Agnițeanul

Tipar: Tipo Trib Sibiu
EDITURA ETAPE SIBIU
ISSN 2066-8708

Str. P-ța Republicii nr. 19,
Tel.: 0736 621 035
www.gazetahartibaciului.ro
e-mail: barsan.avh@gmail.com
orele 8⁰⁰ - 15⁰⁰